

Aluehallintovirasto
Regionförvaltningsverket
Regional State Administrative Agency

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

Jyväskylä 20.1.2015

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (voimaan 1.8.2014)

- Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja yksilökohtaisen opiskeluhoolto
- Ennaltaehkäisevyys ja suunnitelmallisuus
- Matala kynnyks tuen saamiseen
- Oikeus kuraattori- ja psykologipalvelujen saamiseen määräajassa
- Toisen asteen opiskelijat yhdenvertaisen asemaan perusasteen oppilaisiin nähden
- Yksittäisen oppilaan tukeminen monialaisen asiantuntijaryhmän avulla
- Säännökset dokumentoinnista, rekisterinpidosta ja tietosuojasta
- Opiskelijoiden ja vanhempien vaikutusmahdollisuuksien korostaminen
- Psykologi- ja kuraattoripalvelujen valvonta sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaan
- Aluehallintovirastoille oikeus ottaa oma-aloitteisesti tutkittavaksi, onko opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto järjestetty lain mukaisesti

Uuden lain tulkinnan vaikeuksia

(Sami Mahkonen, Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki työvälteenä, Edita 2014)

- **Säädös- ja säännösviittaukset**
  - Tavoiteltiin yhtenäislakia, mutta hajautettu lainsäädäntötekniikka hallitsee
- **Säännösten tulkinnanvaraisuus**
  - Avoimet säännökset → Tavoitellaan yleispätevyyttä, ei konkreettisia määräyksiä
  - Tietty pääsääntö kumotaan epämääräisin kriteerein
  - Viittaus täysin epämääräisesti kirjoitetun lain normeihin
  - Tarpeellinen/Välttämätön
  - Päätöksenteko delegoidaan tapauskohtaisesti arvioitaksi
- **Puuttuvat pykälät**
  - Mm. viittaukset lapsenhuoltolakiin, mielenterveyslakiin, nuorisolakiin, poliisilakiin, lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta

Opiskeluhuollon prosessit ja toimijat

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

○ **Koulutuksen järjestäjä**

- Järjestämisvastuu
- Suunnittelu, ohjaus ja seuranta
- Yhteistyö, osallisuus
- Suunnitelmat: hyvinvointisuunnitelma, ops:n kuvaus opiskelijahuollosta
- Opiskeluhoollon ohjausryhmä

○ **Oppilaitos**

- Suunnittelu, toteuttaminen, arviointi
- Yhteistyö, osallisuus
- Opiskelijakunnan kuuleminen
- Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma
- Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

○ **Koulu- ja opiskeluterveydenhoolto**

○ **Koulukuraattori- ja psykologipalvelut**

- Oikeus palvelujen saamiseen
- Yhteydenotto palvelujen saamiseksi
- Salassapito

○ **Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto**

- Monialainen asiantuntijaryhmä
- Opiskeluhooltokertomukset
- Opiskeluhooltorekisteri
- Salassapito
- Suhde kolmiportaiseen tukeen
- Suhde kurinpitoon
- Suhde muuhun moniammatilliseen yhteistyöhön

Järjestämismvastuu

- **Koulutuksen järjestäjä**
- vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoitosuunnitelma toteutuu.
- järjestettävä opiskeluhoito *yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.*
- **Oppilaitoksen sijaintikunta**
- vastaa opiskeluhoollon *psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä* alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.
- Voi hankkia esim. kuntayhtymältä tai yksityiseltäkin (laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta 4 §) → sopimus
- vastaa *koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä* terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti

Korvaus opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä (L kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)

- Järjestämisvastuussa oleva kunta voi laskuttaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen **käyttämisestä aiheutuneet oppilas- tai opiskelijakohtaiset henkilöstökustannukset oppilaan tai opiskelijan kotikunnalta.** (41 a §)
- Jos kunnat ovat erimielisiä, riita käsitellään **hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa** siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.(41 a §)
- Oppilaan **kotikunnalla on oikeus saada pyynnöstä** kunnalta tai muulta opetuksen järjestäjältä kotikuntakorvauksen luotettavuuden tarkistamiseksi niiden **oppilaiden nimet ja henkilötunnukset**, joista oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan kotikuntakorvauksen.(44 §)
- Viranomaisen voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta , jos tieto on tarpeen yksityisen tai toisen viranomaisen laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi(JulkL 26 §)

Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että suunnitelma laaditaan
- Voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen
- Laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa
- Tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu
- Opiskelijakuntaa kuultava ennen vahvistamista
- Yhteistyö tarvittaessa muiden viranomaisten ja yhteistyökumppanien kanssa
- Kuvataan seuraavat asiat:
  - 1) Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut
  - 2) Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat
  - 3) Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa
  - 4) Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamisen ja seuraaminen (omavalvonta)

Opiskeluhoitoryhmät 14 §

- Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä (yhteisöllinen)
  - Yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi
  - Koulutuksen järjestäjä nimeää
- Monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (yhteisöllinen)
  - Suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi
  - Johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja
- **Monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen)**

Yhteisöllinen opiskelijahuolto 4 §

- Ensisijainen opiskeluhuollon muoto
- Toimintakulttuuri ja toimet joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään
  - opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta
  - sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä
    - luottamus ja avoimuus (HE)
    - terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen opetuksen sisällöissä, menetelmissä ja järjestelyissä (HE)
    - rakenteet: opiskeluhuoltoryhmät, opiskeluhuoltosuunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (HE)
    - fyysinen oppimisympäristö, arjen rytmi, työnkuormitus, lepo ja virkistys, työergonomia, turvallisuusriskien kartoitus ja toimintamallit (HE)
- Kaikkien vastuulla, ensisijainen vastuu oppilaitoksen henkilökunnalla
- Lähtökohtana opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen (Ops)
- Yhteistyö kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa (Ops)

Yksilökohtainen opiskeluhoolto 5 §

- 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
  - 2) psykologi- ja kuraattoripalvelut
  - 3) monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto
- ➔ toteutetaan 14 §:n 4 momentissa tarkoitetussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhooltokertomus

Oikeus saada kuraattori- ja psykologipalveluja 15 §

- Järjestettävä mahdollisuus *keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä* sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt
- *Kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana työpäivänä*
  - HE:”Tarkoitus on, että psykologi tai kuraattori harkitsee tapauskohtaisesti asian kiireellisyyden ja sen, voiko keskustelun siirtää seuraavaan työpäivään. Asian kiireellisyyden arviointi edellyttää ammatillista osaamista ja se olisi tehtävä välittömästi käytettävissä olevien tietojen perusteella.”
- *Myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole huoltajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta*
- *Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi*
- *Tarvittaessa ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa*

Yhteydenotto psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi 16 §

- Oppilaitoksen tai opiskeluhuollon **työntekijä yhdessä opiskelijan kanssa**
- **Jos ei mahdollista** tehdä yhdessä, **opiskelijalle on annettava tieto** yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 § säädetyssä määräajassa
- **Myös muu henkilö, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää opiskelijan tuen tarpeesta**, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin
- **Opiskelijan huoltajalle** tai muulle lailliselle edustajalle annettava **tieto** yhteydenotosta

Monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen opiskeluhoolto) 14 §4

- Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään ***tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.***
- Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä ***asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai,*** ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, ***hänen huoltajansa suostumuksella.***
- Asiantuntijaryhmä nimeää ***keskuudestaan vastuuhenkilön.***
- Kun käsitellään ***yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa tai opiskelijaryhmää*** koskevaa asiaa siten, että yksittäisten opiskelijoiden henkilöllisyys on tunnistettavissa, on ***otettava huomioon, mitä 18 ja 19 §:ssä säädetään.***
- Edellä 4 momentissa tarkoitettun ***asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhooltoon liittyvään tehtävään.***

19 §. Yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittely

- **Asian käsittely** yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä **perustuu opiskelijan tai**, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, **hänen huoltajansa suostumukseen.**
- **Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella** hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua **tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä.** Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.
- Opiskeluhuoltoryhmän **jäsenillä** on lisäksi **oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.**
- **Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 26 § 3 mom:** Viranomainen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon antamansa virka-aputehtävän suorittamiseksi sekä toimeksiannostaan tai muuten lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, **jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.**

Opettaja ja rehtori monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä

- (HE 67/2013: Yksityiselämän ja luottamuksen suojan turvaamiseksi opiskeluhuollossa *eivät hallintopäätöksiä oppilaitoksessa tekevät henkilöt voisi olla jäseninä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.*)
- **SiVM 14/2013 vp** : Sivistysvaliokunnan saaman asiantuntijaselvityksen mukaan hallituksen esityksen perusteluihin kirjattu verraten ***yleinen kielto osallistua muuhun opiskelijaa koskevaan päätöksentekoon vaikuttaa varsin ylimitoitettulta, eikä sitä siten voida pitää perusteltuna tai ylipäänsä tarpeellisena.***
- ***Opettaja ja rehtori eivät tule esteellisiksi tekemään oppilasta koskevia hallintopäätöksiä sillä perusteella, että he ovat saaneet oppilasta koskevia tietoja toimiessaan monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä.***
- Sen sijaan myös opettajaan ja rehtoriin, joka toimii tai on toiminut asiantuntijaryhmän jäsenenä kohdistuvat tiedon käyttökiellot ja -rajoitukset.
- asiantuntijaryhmän jäsen **saa käyttää opiskeluhuoltoon liittyviä tietoja vain opiskeluhuoltoon (vrt. esim. kurinpitopäätökset ja kolmiportainen tuki)**

Monialainen yhteistyö oppilashuollossa?

- Monialainen viittaa eri sektoreiden ja toimialojen yhteistyöhön
  - HE: oppilaitoksen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, psykologi- ja kuraattoripalvelujen edustajat, lisäksi huolehdittava opiskelijoiden ja tarpeen mukaan muiden tarvittavien asiantuntijoiden edustuksesta)
- Ei ”tiimityötä”, ei ”verkostotyötä” tai ”moniammatillista yhteistyötä”(vrt. opetus ja kolmiportainen tuki) yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa
- Monialainen asiantuntijaryhmä yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa (OHL 14 § 4)
  - HE: ”*kulloisenkin tarpeen mukaan* joitakin seuraavista kyseisen oppilaitoksen opiskeluhuoltoa toteuttavista henkilöistä: terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja ja opiskelijan ryhmänohjaaja tai muu siinä tilanteessa opiskelijan kannalta keskeinen opettaja.”
  - HE: ”kokoaisi tilannekohtaisesti se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, *jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluisi*. Usein ryhmän kokoaisi opiskeluhuollon kuraattori, mutta esimerkiksi terveydenhoitaja voisi koota ryhmän silloin kun asia koskisi terveyttä tai terveydenhuoltoa. Myös oppilaitoksen opinto-ohjaaja tai erityisopettaja voisi tarvittaessa koota ryhmän.”
  - Jäseneksi voidaan nimetä vain opiskelijan tai huoltajan suostumuksella (OHL 14§ 4)

Oppilashuoltoryhmä vai verkostopalaveri ?

- Koulu oli yrittänyt saada apua D:n tilanteeseen monilta eri tahoilta. Tässä tarkoituksessa rehtori oli kutsunut koululle palaverin, johon kutsuttiin myös koululääkäri ja keskussairaalan akuuttityöryhmä psykologin johdolla. Kokoukseen osallistui myös kunnan sosiaalitoimen edustaja. Vanhempien kanssa rehtori oli kertomansa mukaan viestittänyt tulevasta verkostopalaverista sähköpostitse.
- Kantelijat katsovat, että verkostopalaverin koolle kutsuminen sosiaalitoimen edustajineen ja psykiatrisen akuuttiryhmän edustajineen tapahtui aivan rehtorin harkinnan mukaan. Huoltajien suostumusta ei mitenkään tiedusteltu tai pyydetty. Huoltajat saapuivatkin mielestään koululle aivan altavastaajan asemassa ja yrittivät turvata oman ja lapsensa oikeusturvan kokouksessa, johon heiltä oli ainoastaan kysytty haluavatko he siihen osallistua.
- Aluehallintovirasto toteaa, että koululla järjestettyä verkostopalaveria on pidettävä perusopetuslain 31a §:n mukaisena oppilashuollollisena kokouksena, koska kutsu kokoukseen on lähtenyt koululta ja tarkoitus oli käsitellä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Perusopetuslain 31a §:n nojalla oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa tai muun laillisen edustajan kanssa. Silloin kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja.
- Aluehallintoviraston käsityksen mukaan muiden kuin perusopetuslain 31a§:ssä mainittujen tahojen, kuten akuuttityöryhmän kutsumiseen, olisi tullut pyytää huoltajien kirjallinen suostumus. Aluehallintovirasto korostaa, että suostumuksen tulee olla kirjallinen, nimenomainen ja vapaaehtoinen

Opiskelijan ja hänen huoltajansa asema opiskeluhuollossa 18 §

- Opiskeluhuoltoa toteutetaan **yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa.**
- **Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon** häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen *ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.*
- Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, **painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen** tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva *sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.*
- **Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja** (mutta vrt. 19 §: Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan, tai jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen)

Suostumus oppilashuoltotyössä

- **Asian käsittely** yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa **monialaisessa asiantuntijaryhmässä**
- **Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella** hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua **tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä.**
- Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä **asiantuntijoita jäseneksi vain** opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa **suostumuksella.**
- Jos **opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen**, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on **pyydetävä** opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa **suostumus** siihen, **että** uudelle koulutuksen järjestäjälle **voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta**

Hallinnon oikeusperiaatteet HaL 6 §

Tasapuolisuus

- Perustuslain 6 §: ihmisten yhdenvertaisuus
- Viranomaisen soveltaa lakia tekemättä muita eroja kuin laista ilmenee
- Ratkaisutoiminnan johdonmukaisuus

Tarkoitussidonnaisuus

- Velvollisuus käyttää toimivaltaa vain siihen tarkoitukseen, johon se on laissa määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi

Puolueettomuus

- Päätöksenteko ja toiminta objektiivisesti perusteltavissa

Suhteellisuus

- Toimet oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden
- Tärkeä merkitys erityisesti epäedullisia seuraamuksia asetettaessa

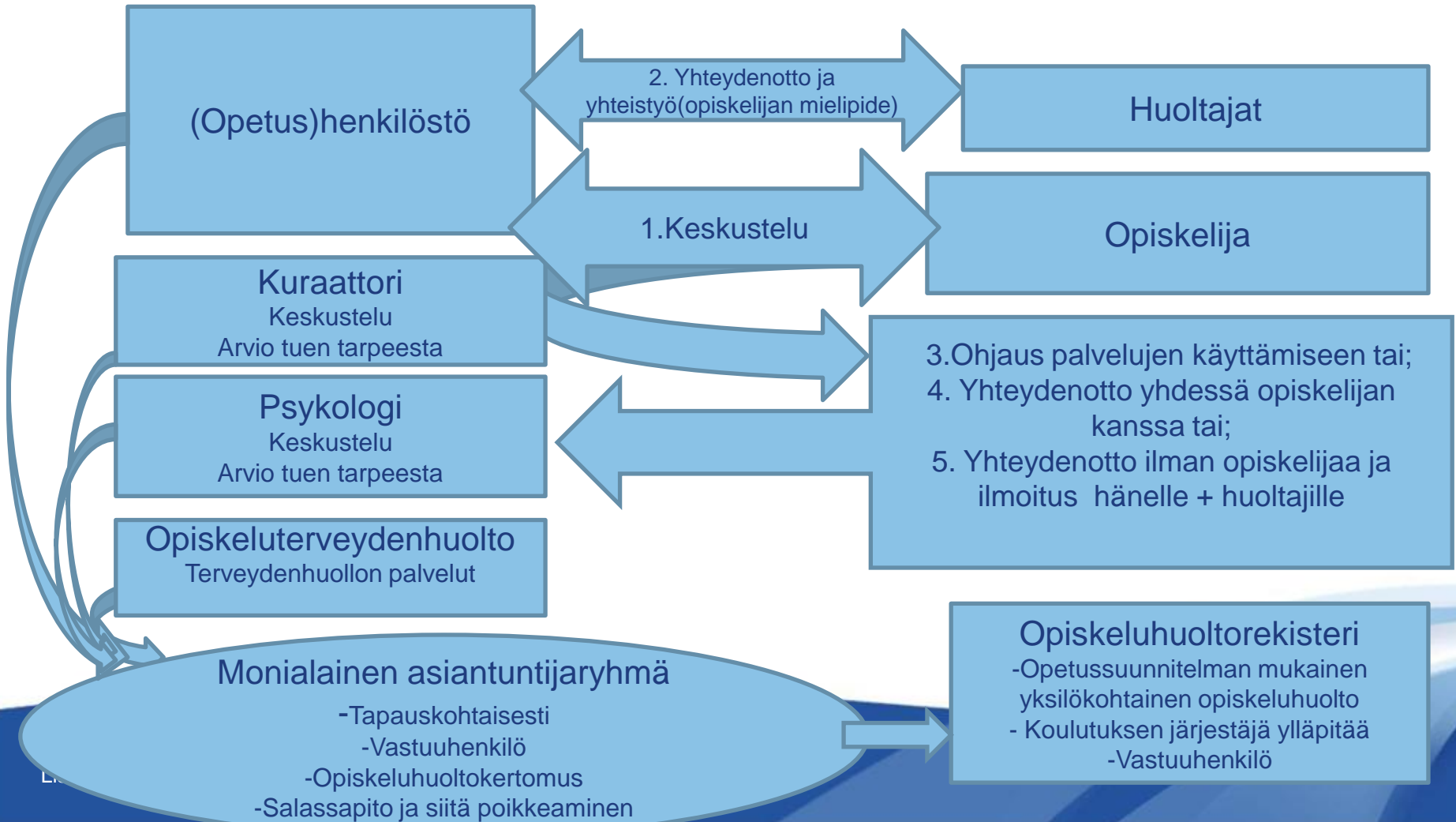

Tasapuolisuus, yhteistyö kodin kanssa

- Aluehallintovirasto katsoo, että koulun toiminnan tavoitteena on ollut K:n ja hänen vanhempiansa tukeminen vaikeassa elämänvaiheessa. K:n isän ja tämän uuden puolison osalta yhteistyössä ei kuitenkaan ole onnistuttu parhaalla mahdollisella tavalla. Saadun selvityksen mukaan tähän on ollut neljä pääasiallista syytä: 1. K:n asioita on hoidettu ensisijaisesti hänen äitinsä kanssa. 2. K on kokenut suhteensa isäänsä ja tämä uusperheeseen erityisen ongelmalliseksi ja 3. K:n isän uusi puoliso ei ole K:n huoltaja ja 4. K:n isä ja tämän uusi puoliso ovat kokeneet erityisesti koulukuraattorin toimineen epäasianmukaisesti virkatehtävissään
- Aluehallintoviraston käsityksen mukaan perusopetuslain 31a §:n mukainen yhteistyövelvoite koskee tasapuolisesti molempia vanhempia, myös avioerotilanteessa, varsinkin silloin kun huoltajilla on yhteishuoltajuus. Tältä osin ei voida pitää täysin perusteltuna sitä, että koulukuraattori kertoo olleensa K:n asioissa ensisijaisesti yhteydessä tämän äitiin. Jatkuva ja tiivis yhteistyö myös K:n isään olisi aluehallintoviraston käsityksen mukaan paremmin tukenut perusopetuslain 31§a §:n ja lastensuojelulain 9 §:n mukaisen yhteistyön toteutumista ja isän oikeutta huoltajana osallistua lapsensa asioiden hoitoon.
- Kantelijan ja koulukuraattorin käsitys kuraattorin tavasta käyttäytyä yhteistyötilanteissa poikkeaa toisistaan, eikä aluehallintovirastolla ole jälkikäteen mahdollisuutta selvittää asiaa enemmälti. Aluehallintovirasto katsoo kuitenkin aiheelliseksi yleisellä tasolla todeta, että viranhaltijan on hallintoasioita hoitaessaan kiinnitettävä huomiota hallintolain 6 §:n mukaisiin hallinnon oikeusperiaatteisiin sekä kunnallisesta viranhaltijasta säädetyn lain 17 §:n mukaiseen velvollisuuteen käyttäytyä tehtävänsä asemansa edellyttämällä tavalla. Tämän mukaisesti hänen tulee välttää kaikkea sellaista toimintaa, joka saattaa hänen toimintansa asianmukaisuuden millään tavoin kyseenalaiseksi. Erityisesti silloin kun asiakkaan ja viranhaltijan välillä vallitsee suuri luottamuspuola, asiakkaan saattaa olla vaikea erottaa sitä milloin viranhaltija toimii yksityishenkilönä ja milloin on kyse virkatehtävien hoitamisesta. Näissä tilanteissa viranhaltijan tulee arvioida toimintaansa sen mukaan miltä hänen toimintansa ulkopuolisesta arvioijasta näyttää.

Kun huoli herää oppilaan hyvinvoinnista – yksilökohtainen opiskeluhoolto

Opiskeluhuollon kertomukset

- *Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin*
- Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon potilaskertomuksista ja muista potilasasiakirjoista ja kuraattorin asiakaskertomuksista säädetään potilaslaissa ja sosiaalihuollon asiakaslaissa
- **Monialainen asiantuntijaryhmä**
  - **Vastuuhenkilön kirjattava** ryhmän **toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät** opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhuoltokertomukseen
  - **Myös muut** asiantuntijaryhmän **jäsenet voivat tehdä** tällaisia kirjauksia salassapidon estämättä
  - Laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja kirjataan yksittäisen opiskelijan osalta laissa luetellut tiedot (1 – 6)
- Jos sivulliselle annetaan kertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä **mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu**

Lain mukaan kirjattava ainakin seuraavat tiedot

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- 2) asian aihe ja vireillepanija
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- 5) toteutetut toimenpiteet
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Jos sivulliselle annetaan tietoja → mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella

Kirjaamisessa otettava huomioon pykäläjärjen ohella arkijärki (Sami Mahkonen, Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki työvälteenä)

- Perustuslaki, henkilötietolaki , eri ammattiryhmiä koskevat erityislait
- Tietoja kirjattaessa kunnioitettava asianosaisen integriteettiä eli psyykkistä koskemattomuutta (yksityisyyden suoja)
- Tekojen osalta tilanne on toinen silloin, kun ne ovat kriminalisoituja (vrt. esim. oppilaan/opiskelijan seksuaalinen hyväksikäyttö)
- Kirjaamisen tulee olla asiallisesti perusteltua opiskeluhuollon suunnittelun ja toteuttamisen kannalta
- Tietojen tulee pitää paikkansa, onpa sitten kyse faktoista tai fiktioista ”Pekalla on keskivaikea masennus”. Mihin kirjaus perustuu?
- Käyttötarkoitussidonnaisuus on keskeistä, ”suutarin on pysyttävä lestissään”, eli tietojen tulee liittyä kyseisen ammattihenkilön perustehtäviin
- Tietoja ei tule kirjata myöhempää tarkoitusta varten ikään kuin varmuuden vuoksi(vrt. ”sukupolvittainen perimä”)

Masennusdiagnoosi

- Masennusdiagnoosista keskusteltiin koulukuraattorin mukaan huoltajan kanssa 27.4.2012 seuraavaa:” Kun kuraattorille nuorta tavatessaan syntyy huoli mahdollisesta masentuneisuudesta, voin käyttää apuna ns. masennusseulaa. Jos sen pisteet ovat korkeat, selvitän nuoren ajatuksia omasta voinnistaan ja mahdollisesta masennuksen tunteesta ja voimakkuudesta. Tällöin voimme keskustella nuoren kanssa onko masentuneisuuden aste lievä vai voimakas. Olen tietoinen, etten koulukuraattorina tee diagnooseja.
- Koska K:lla oli sellaisia oireita(uni-, keskittymis- ja muistamisvaikeuksia), jotka voisivat viitata mahdolliseen masennukseen, hän teki ns. masennusseulan. Sen tulos vahvisti huoltani ja kysyin K:lta luvan saada puhua asiasta terveydenhoitajalle, jonka sitten teinkin. Kouluterveydenhoitaja otti K:n vastaanotolle ja sen jälkeen järjestimme koululla palaverin huoltajille, jossa mm. pyydettiin lupaa lääkärinläheteeseen lisätutkimuksiin nuorten psykiatriselle poliklinikalle. Loppupäätelmä tutkimusjaksosta oli, että K:n oireet liittyivät hänen haasteelliseen elämäntilanteeseensa eikä varsinaiseen masennukseen sairautena.”
- Palaverissa 6.9.2012 yhdessä K:n isän ja koulun rehtorin kanssa keskusteltiin kuraattorin mukaan osin samoista asioista kun 27.4.palaverissa. Keskustelussa kaupungin edustajat painottivat, että masennusdiagnoosin voi asettaa vain lääkäri. Lopuksi sovittiin, että perheen asioita ei enää käsitellä oppilashuoltoryhmässä, rehtori on yhteydessä K:n äitiin selvittääkseen tämän huolenaiheita ja koululääkäri tapaa K:ta arvioiden tämän hyvinvointia osana nuorison terveystarkastusta. Myös sovittiin, että K jatkaa käyntejä koulukuraattorin vastaanotolla.

Opiskeluhoultorekisteri

- Koulutuksen järjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon rekisteriä (*opiskeluhoultorekisteri*)
- Rekisteriin *tallennetaan opiskeluhoultokertomukset sekä muut yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat*
- Rekisterinpitäjän nimettävä rekisterille *vastuuhenkilö*
- *Potilasasiakirjat potilasrekisteriin ja sosiaalihoollon asiakaskertomukset opiskeluhoollon kuraattorin asiakasrekisteriin !*
- *Vastuuhenkilö päättää rekisteriin sisältyvien tietojen luovuttamisesta tilanteissa, joissa niitä pyytävällä on lakiin perustuva oikeus tiedon saantiin*
- *Tietoja ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelun järjestämiseen ja toteuttamiseen, ellei laissa muuta säädetä*

Tietojen suojaaminen ja säilyttäminen

- Rekisterinpitäjä vastaa tietojen suojaamisesta olipa kyseessä paperiset tai sähköiset asiakirjat,
  - paperisten asiakirjojen säilyttäminen lukituissa kaapeissa
- Faksit: avoimet ja suljetut järjestelmät,
  - varmistuttava siitä, etteivät sivulliset pääse käsiksi salassa pidettäviin tietoihin
- Sähköiset tietojärjestelmät: ulkoiset ja sisäiset, käyttäjäoikeuksien rajoittaminen (asiakirjan luominen, muuttaminen, lukeminen, tuhoaminen), lokitietojen tallentaminen
- Oman organisaation sähköposti ja intranet tietoturvallisuuden kannalta luotettavia, asiakkaille lähetettävissä sähköposteissa ei tule lähettää salassa pidettäviä tietoja

Asiakirjojen säilyttäminen

- **HetiL 34 §:** ”Henkilörekisteri, joka ei ole enää toiminnan kannalta tarpeellinen, on hävitettävä, jollei siihen tallennettuja tietoja ole erikseen määrätty säilytettäväksi tai jollei rekisteriä siirretä 35 §:ssä tarkoitetulla tavalla arkistoon
- **Pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista päättää arkistolain nojalla Arkistolaitos, joka on antanut määräyksen **Pysyvästi säilytettävät kunnalliset opetustoimen asiakirjat****
- **Kuntaliiton suositukset:**
  - **Kunnallisten asiakirjojen säilytysajat. Määräykset ja suositukset. Opetustoimi**
  - Säilytysaikamääräykset ja -suositukset koskevat arkistolain 6 §:n tarkoittamia asiakirjoja ja niihin rinnastettavia tietoaineistoja, joita kertyy kuntiin ja kuntayhtymiin niiden tehtävien hoidon tuloksena.
  - Nämä julkaisut sisältävät sekä suosituksia että määräyksiä. Suositusten tarkoitus on auttaa arkistonmuodostajia määrittämään, kuinka kauan säilytetään niitä asiakirjoja ja tietoja, joita arkistolaitos ei ole määrännyt pysyvästi säilytettäväksi. Määräykset perustuvat arkistolaitoksen päätökseen pysyvästi säilytettävistä kunnallisista asiakirjoista ja ne ovat voimassa 1.1.2002 lähtien.

Keiden opiskelijoiden henkilötietoja opettaja voi nähdä? *Tietosuojavaltuutetun ohjaus 30.3.2007* *Dnro 2287/41/2006*

Oppilaitoksessa suunniteltiin otettavaksi käyttöön eräs x-ohjelmiston ominaisuus arvostelun ja arvioinnin seurannassa. Sen avulla opettajilla olisi mahdollisuus nähdä työasemillaan oppilaitoksessa opiskelevien kurssisuoritukset ja valinnat.

- **Asiassa jäi epäselväksi, minkälaisissa työtehtävissä opettajien olisi tarpeellista ja asiallisesti perusteltua käsitellä muiden kuin opettamiensa opiskelijoiden henkilötietoja.**
- Henkilötietolain periaatteena on **henkilötietojen käsittelyn minimointi**. Siksi tietosuojavaltuutettu suositteli analysoimaan, minkä vuoksi oppilaitoksessa olisi tarve siirtyä tiedusteltuun käytäntöön. Tilastotietojen käyttöä arvostelun ja arvioinnin seurannassa henkilötietolaki ei rajoita, koska niitä ei voida yhdistää millään tavalla yksittäisiin opiskelijoihin.
- **Perustelut:** Oppilaitoksessa kaikki sellaiset opiskelijasta kerättävät tiedot, jotka voidaan yhdistää häneen jollakin tavalla, ovat henkilötietoja. Niitä ovat myös opiskelijan kurssisuorituksia ja valintoja koskevat tiedot. Käsittelyllä tarkoitetaan kaikkia henkilötietoihin kohdistuvia toimenpiteitä.
- Tietosuojavaltuutettu on katsonut, että oppilaitoksen ja opiskelijan välillä on asiakassuhteeseen perustuva asiallinen yhteys, mihin opiskelijoiden henkilötietojen käsittely oppilaitoksissa perustuu. Henkilötietolaki velvoittaa määrittelemään henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset. Oppilaitoksissa opiskelijoiden henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on opetuksen järjestäminen. Henkilötietoja voidaan käsitellä vain tavalla, joka ei ole yhteen sopimaton henkilötietojen määrittelyyn käyttötarkoituksen kannalta.
- Käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua rekisterinpitäjän toiminnan kannalta. Henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa hyvää tietojenkäsittelytapaa. Henkilötiedot tulee myös suojata asiattomalta pääsylvä ja laittomalta käsittelyltä. Lisäksi käsiteltävien henkilötietojen tulee olla määrittelyyn henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia.
- Opiskelijoiden henkilötietojen **salassapidosta on säännöksiä lukiolaissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (julkisuuslaki)**. Erityislaista ilmenee, missä tilanteissa ja kenellä on oikeus saada salassa pidettäviä tietoja.

Mitä yksilökohtainen opiskeluhuolto ei ole?

- Opetusta tai oppilaanohjausta
- Erityisopetusta
- Oppilasarviointia
- Yleistä moniammatillista yhteistyötä: ”tiimityö”, ”verkostopalaveri”, ”moniammatillinen yhteistyö”
- Kurinpitoa
- Lastensuojelua

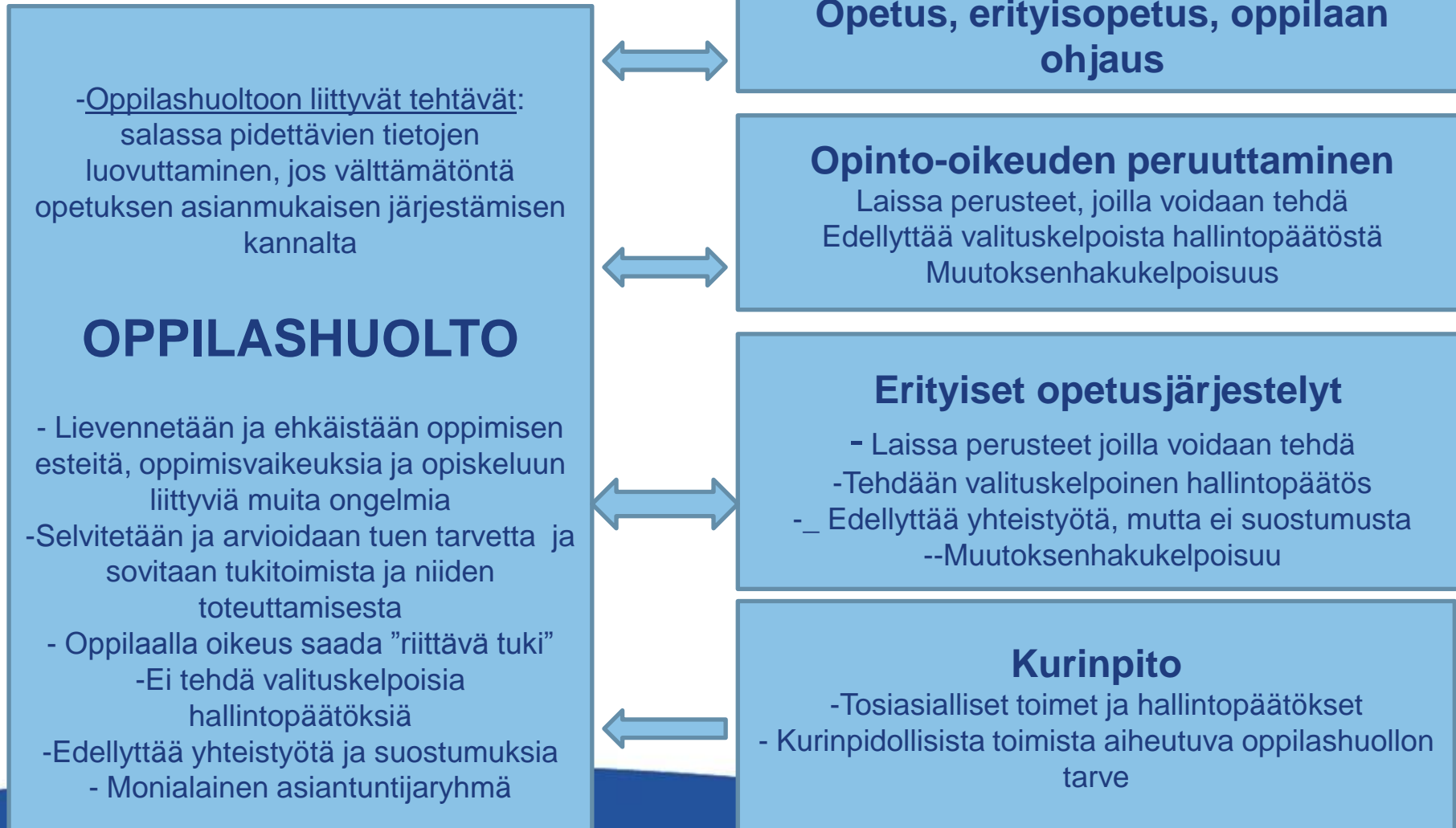
Kurinpito ja oppilashuolto

- Kurin ja järjestyksen ylläpitäminen koulussa määräytyy perusopetuslain mukaan
- Kurinpitopäätöksissä ei saa käyttää hyväksi oppilashuoltotyössä hankittuja tietoja
- Oppilashuolto kurinpidon ja ojentamisen yhteydessä 36 h § (30.12.2013/1267)
  - Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty 36 §:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitorangaistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi 36 §:n 2 tai 3 momentin nojalla, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa 36 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen
- Määräaikainen erottaminen
  - Päättää opetuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin.
  - Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustuksesta käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa säädetään lastensuojelulain 24 §:n 2 momentissa.

Yksilökohtainen oppilashuolto ja ammattikoululain mukaiset prosessit

Opinto-ohjausta, opiskelijahuoltoa vai opinto-oikeuden peruuttaminen?

- Opiskelijan asiat tulee ratkaista ensisijaisesti opiskelijalle sopivilla yksilöllisillä opetus- ja ohjausjärjestelyillä ja henkilökohtaisella opiskelusuunnitelmalla
- Yhteys huoltajaan nuoren opiskelijan kohdalla
- Opinto-ohjaus -> mahdollisuus hakeutua muuhun koulutukseen
- Opiskelijahuolto ja opiskeluterveydenhuolto
- Moniammatillinen yhteistyö: sosiaalitoimi, nuorisotyö, työhallinto, poliisi, työterveyshuolto aikuisopiskelijan kohdalla

Yhteistyön ja salassapidon peruskysymyksiä

- Kenen kanssa (mitä)yhteistyötä tehdään?
- Mitkä tiedot ovat julkisia ja mitkä salassa pidettäviä?
- Miksi jotkut tiedot ovat salassa pidettäviä?
- Mistä tietoja pyydetään?
- Kuka tietoja pyytää ?
- Miksi tietoja pyydetään?
- Miten tietoja pyydetään?

Salassapito oppilashuollossa 22 §

- Oppilashuoltoa koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä JulkL 24.1 § 30)kohta
- Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhuoltopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhuollon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet ***eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:***
  - 1)Asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa **kirjallista yksilöityä suostumusta**; taikka
  - 2)Tiedon **luovuttamiseen oikeuttavaa säännöstä**
- **Sivullisella** tarkoitetaan henkilöä, joka **ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin**

Oikeus poiketa salassapidosta 23 §

- Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä *oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaaville viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi*
- Jos opiskelija **siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen**, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on **pyydettävä** opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa **suostumus** siihen, **että** uudelle koulutuksen järjestäjälle **voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta**

Salassapito ammatillisessa koulutuksessa (AkL 43 §)

- Tässä laissa tarkoitettuun toimintaan **sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia** (viittaus julkisuuslakiin → salassapito ja vaitiolo 22 ja 23 §:t)
- Opiskelijan **terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä tietoja on tiedon haltijalla** salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa:
  - 1) oppilaitoksen rehtorille tai johtajalle ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalle muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi;
  - 2) opinto-ohjauksesta vastaaville henkilölle muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten;
  - 3) opiskeluterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten;
  - 4) työssäoppimisesta vastaaville henkilöille opiskelijan sekä työssäoppimispaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi; sekä
  - 5) poliisille ja koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka on ensisijaisessa vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai mikäli opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle.

Salassapito lukiossa LL 32 §

- Koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 30 §:ssä tarkoitetut henkilöt ja opetusharjoittelua suorittavat **eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista**, mitä he ovat **koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää** opiskelijoiden ja tässä laissa tarkoitetun henkilöstön sekä heidän perheenjäsentensä **henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta**.
- Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt sekä kouluterveydenhuollosta ja muusta oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille **opiskelun asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot**

Opetuksen järjestäjän tiedonsiirtovelvollisuus PeoL 40 § 4

- Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tämän lain, lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestämään opetukseen, toimintaan tai koulutukseen
- → aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä *toimitettava oppilaan **opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle.*** (ns. nivelvaiheen tiedonsiirto alle 18-vuotiaiden osalta helpommaksi)
- *Velvoittaa oma-aloitteisesti siirtämään tietoja, jotka ovat välttämättömiä opetuksen järjestämiseksi (vrt. oppilas- ja opiskelijahuoltoL 23 § 2, joka edellyttää opiskeluhuoltoa koskevien tietojen osalta suostumusta)*
- Myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä

Henkilöstön salassapitovelvollisuus(Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta)

- **Asiakirjasalaisuus (22 §):** Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se tässä laissa tai muussa *laissa on säädetty* salassa pidettäväksi tai jos viranomaisen *lain nojalla on määrännyt* sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus
- **Vaitiolovelvollisuus (23 §1)→** ei saa paljasta
  - Asiakirjan salassa pidettävä sisältöä tai tietoa joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä
  - Muutakaan *viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikka*, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus
  - Salassa pidettäviä tietoja ei saa näyttää/luovuttaa/paljastaa sivulliselle
    - viranhaltija/työntekijä ei sivullisen asemassa *käsiteltävänä* olevassa asiassa
    - toimielimen jäsen/läsnäoloon oikeutettu ei sivullisen asemassa toimielimen käsiteltävänä olevassa asiassa
- **Ketä koskee(23 § 2):** viranhaltija, työntekijä, luottamushenkilö, harjoittelija, toimeksianto-tehtävää hoitava, asianosainen ja hänen edustajansa tai avustajansa
- **Hyväksikäyttökielto(23 § 3) :** ei saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Opetuksen järjestäjän tiedonsaantioikeus PeoL 41 §

- Opetuksen järjestäjällä oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä
  - sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä
  - jos tiedot ovat **välttämättömiä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta** → arviointi tapauskohtaisesti
  - Velvoite antaa tietoja koskee sekä julkisia että yksityisiä sosiaali- ja terveystalouksien tuottajia → välttämättömyyden niiden ongelmien estämiseksi, joita esiintyy tilanteissa joissa lapsi on saanut hoitoa yksityisellä sektorilla
  - ▶ Sosiaalihuollon asiakaslaki 20 §: vastaava oikeus sosiaaliviranomaisilla saada tietoja esim. kouluviranomaisilta
  - ▶ Terveydenhuoltoa koskevassa lainsäädännössä ei vastaavaa tiedonsaantioikeutta (tiedot hankitaan potilaalta tai huoltajalta)

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 20 §

Sosiaalihuollon viranomaisen pyynnöstä

- valtion ja kunnan viranomainen, KELA, eläkelaitos, vakuutuslaitos, koulutuksen järjestäjä, sosiaalipalvelun tuottaja, terveyden-/sairausten-hoidon toimintayksikkö, terveydenhuollon ammattihenkilö jne.

- **velvollisia antamaan** maksutta hallussaan olevat sosiaalihuollon asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavat tiedot ja selvitykset
- jotka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä
  - sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi
  - sosiaalihuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi
  - tietojen tarkistamiseksi

Lastensuojeluilmoitus LastensuojeluL 25 §

- Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen, Rikosseuraamuslaitoksen, palo- ja pelastustoimen, sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palvelujen tuottajan, **opetuksen ja koulutuksen järjestäjän** seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan, turvapaikan hakijoiden vastaanottotoimintaa harjoittavan yksikön, koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön **palveluksessa** tai luottamustoimessa olevat **henkilöt**...ovat **velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan *kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle***, jos he **ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka *hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää*** lastensuojelun tarpeen selvittämistä

Ilmoitus poliisille LsL 25 § 4 mom

Lastensuojelulain 25 §:n 1 momentissa mainituilla ilmoitusvelvollisilla

- velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on *tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen* perusteella syytä epäillä lapseen kohdistunutta rikoslain 20 luvussa (seksuaalirikokset) rangaistavaksi säädettyä tekoa.
- Suoraan poliisille ilmoittaminen nopeuttaa prosessia ja on erityisen tärkeää lapsen suojelemiseksi.
- Poliisille tehtävän ilmoituksen lisäksi ilmoitus tehtävä myös sosiaalitoimeen 2 ilmoitusta!

KIITOS!

Yhteystiedot: esko.lukkarinen@avi.fi